

J. Rose, Ed., Progress of Cybernetics, Volume 1 and 2, Gordon and Breach, London, 1970, ialt 959 s.

Norbert Wiener formulerede for en lille menneskealder siden kybernetikken som en ny videnskab som i sig indeholdt de fleste andre discipliner som specialområder. Selv om dette næppe kan vente tilslutning, er det med disse to bind klart, at kybernetikken har udviklet sig til en videnskabelig disciplin i sig selv.

I bind I behandles kybernetikkens definitionsmæssige og filosofiske grundlag, samt dens anvendelse på neuro- og biologiske områder. I bind II behandles automationsfænomenet (kybernetik i industriel anvendelse) samt sociale og økonomiske konsekvenser af kybernetikken, herunder også ledelsesmæssige aspekter, samt endelig kybernetik i forhold til kunstig intelligens (problemløsning). Med det skitserede bind III, Kybernetik i naturvidenskaberne og samfundsvidenskaberne står man over for et unikt samleværk.

Chris Argyris, Intervention Theory and Method, a Behavioral Science View, Addison-Wesley, London, 1970, 374 s.

Argyris' teorier om job-enrichment og job-enlargement og hans krav om individets integration med virksomheden og vice versa er velkendte.

Det, der har manglet, i Argyris's produktion, er en påpegning af mulige metoder til at nå disse ønsker, som er delt af mange.

Hans preliminær-svar på metodespørgsmålet ligger i denne fremstilling som på dansk vil kunne hedde: *Interaktionsteori*, og teksten er nogenlunde ligeligt opdelt i et teori- og metodeafsnit og et afsnit med de undersøgelsesresultater, som han selv har frembragt.

Argyris gør først rede for den *holdning*, han indtager til de problemer, han konfronteres med i virksomheder.

Det er god gammeldags latin, at en forsker ikke må optræde vejledende i relation til sit forskningsobjekt.

I det omfang, man fortrinsvis *beskriver*, fratager man sig efter Argyris' opfattelse selv muligheden for at studere de ændringer, man selv undergår.

For det tredje vil en forsker, der går ind i at finde nye teoretiske resultater frem ved at gribe ind i selve processen i en virksomhed, ofte blive set ned på som »kun« værende *konsulent*.

Argyris indtager den holdning, at en *forsker kun kan bringe erkendelsen videre ved at engagere sig aktivt i den proces, han vil iagttage*. D.v.s. han kommer til at deltage i selve den ændringsproces, som han ønsker at udforske.

Erkendende dette kan vi lige så godt indstille os på at udforme en interaktionsteori, og det er dét, Argyris spiller op til. Der er flere grunde til, at denne forskningsstrategi er bedre (både for forskeren og for virksomheden):

1. Det er nødvendigt med en rigtig diagnose af systemet for at få en forklaring på, hvorfor det eksisterer på den måde det faktisk forefindes.
2. Det er nødvendigt med specifikke udsagn om, hvorfor et system for øjeblikket er ineffektivt og hvilke faktorer, som kan ændre denne tilstand i fremtiden.
3. Man må finde hvilke ændringer, der er nødvendige, og i hvilken rækkefølge de skal foretages samt hvilke kræfter der vil søge at hindre disse ændringer.
4. Grundet på tingenes kompleksitet er det nødvendigt med teorier for ændringer og interaktion for overhovedet at kunne få ønskede ændringer igennem.
5. Endelig er det nødvendigt at have en form for evalueringsteori for at kunne måle, hvor effektiv ændringen har været.

At intervenere, interagere, at være i interaktion med, betyder at man aktivt griber ind i relationerne imellem personer, grupper eller fænomener i relation til disse to med det formål at hjælpe dem. Uanset sådanne indgreb vil systemet alligevel eksistere uafhængigt af den der griber ind.

Det centrale er, at Argyris går ind i relationer imellem det enkelte individ og dets nærmeste miljø, den enkelte gruppe og dens nærmeste miljø og endelig relationerne imellem grupperne. Det er altså individuel adfærd og gruppeadfærd, der kan registreres, studeres, og ændres.

Heri ligger, at det mindre er formelle organisationsformer, maskinsystemer og andre typer af økonomisk/organisatoriske systemer, der betyder noget for systemets funktion, det afgørende er individet og gruppen.

Dette kræver naturligvis først og fremmest en anden diagnosticeringsmetode. Som eksempel nævner Argyris (s. 34), at hvor klientens diagnose siger 'hvorledes kan vi indføre et nyt produktionsplanlægningsprogram i organisationen?', så ville 'interventionisten' sige, 'hvorledes kan vi institutionalisere en grundlæggende ændring i menneskers adfærd?'; hvis klienten ville sige, 'hvorledes